

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(1489)

215. posiedzenie
Komisji Spraw Zagranicznych
w dniu 26 października 2004 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o zmianach przebiegu granicy państwowej i zatwierdzeniu dokumentacji granicznej, sporządzonej w Starej Lubowni dnia 29 lipca 2002 r. (druk nr 808).
2. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Europejskiego porozumienia o przekazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 16 października 1980 r. (druk nr 810).

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Zbigniew Kulak)

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Rozpoczynamy kolejne posiedzenie senackiej Komisji Spraw Zagranicznych.

Witam przede wszystkim panów, bo w tym momencie tylko panowie senatorowie są obecni, ale myślę, że panie senator dotrą. Witam przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych: zastępcę dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego, pana Piotra Ogonowskiego, i panią Annę Jakuć. Witam pana Piotra Stachańczyka – prezesa Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców, oraz pana Marcina Wereszyńskiego – zastępcę dyrektora Departamentu Prawnego w MSWiA.

Posiedzenie, które teraz prowadzimy, poświęcone jest dwóm sprawom. Pierwszym punktem posiedzenia jest rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o zmianach przebiegu granicy państwowej i zatwierdzeniu dokumentacji granicznej, sporządzonej w Starej Lubowni 29 lipca 2002 r.

Żeby usprawnić pracę naszej komisji, wzorem poprzednich posiedzeń, już zadeklarował się chętny senator sprawozdawca. Tak więc bardzo proszę pana senatora Mańkuta, żeby sprawozdawał to, co za chwilę przedyskutujemy i przegłosujemy.

Myślę, że najpierw oddam głos przedstawicielowi rządu. W tej sprawie rząd reprezentuje... No właśnie, nie wiem, czy MSZ, czy MSWiA. Na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych to chyba bardziej MSZ.

Proszę bardzo.

**Zastępca Dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Piotr Ogonowski:**

Myślę, że tutaj oba ministerstwa są w równej mierze przedstawicielami rządu.

Szanowny Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Podstawowym celem Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o zmianach przebiegu granicy państwowej i zatwierdzeniu dokumentacji granicznej, podpisanej w Starej Lubowni 29 lipca 2002 r., jest regulacja kwestii dotyczących zmian przebiegu granicy państwowej w trzech przypadkach. W pierwszym przypadku chodzi o rejon wieży widokowej w Przełęczy Dukielskiej. Propozycja zmiany podyktowana jest brakiem możliwości przywrócenia do stanu poprzedniego wspólnej drogi granicznej między znakami granicznymi. W drugim przypadku chodzi o wyspę Nokiel i wyspę na granicznym cieku wodnym przez Dunajec. Propozycja wynika z braku możliwości

---

osadzenia znaków granicznych na właściwych miejscach ze względu na zmiany kształtu wyspy. W trzecim przypadku chodzi o rejon drogi polnej. Propozycja zmiany wynika z konieczności udostępnienia miejscowym obywatelom polskim i słowackim drogi polnej umożliwiającej dojazd do pól po stronie polskiej i po stronie słowackiej.

Propozycje tych zmian są rezultatem wspólnej kontroli granicznej, dokonanej w 1998 r. Wszelkie nieruchomości stanowiące część terytorium Polski, a przechodzące na rzecz Republiki Słowackiej, stanowią własność Skarbu Państwa RP. Żadna ze stron umowy nie poniesie uszczerbku w wielkości swojego terytorium, ponieważ oddzielenie części powierzchni od terytorium państwa nastąpi na zasadzie wymiany i będzie to wyrównane. Na podstawie umowy będzie dokonana także wymiana dokumentacji granicznej, określającej nowy przebieg granicy polsko-słowackiej, która będzie stanowić integralną część tejże umowy.

Jeśli chodzi o tryb związania, określony jest on w art. 7 umowy, przewidującym jej ratyfikację. Oczywiście ze względu na treść umowy jest to ratyfikacja za zgodą wyrażoną w ustawie, czego chyba w tym przypadku nawet nie trzeba rozwijać. W pełni popieram wniosek o przyjęcie tego projektu przez Wysoką Komisję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Czy przedstawiciel MSWiA chciałby coś dodać? Sprawa jest oczywista w tym sensie, że wymieniane grunty są właściwie obszarem mierzonym w metrach kwadratowych, czyli niewielkim. Ponieważ jednak art. 26 konstytucji stanowi, że terytorium Rzeczypospolitej jest niepodzielne, a granice państwa nienaruszalne, nawet drobna zmiana wymaga zgody wyrażonej w ustawie.

Mamy opinię Biura Legislacyjnego. Czy pan mecenas chciałby coś dodać?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Maciej Telec:**

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Pan senator Wielowieyski, proszę bardzo, pytanie.

Senator Andrzej Wielowieyski:

Jest mała luka w opinii naszego Biura Legislacyjnego, które stwierdziło, że jeżeli chodzi o te nieruchomości, ten obszar, który przechodzi na własność Słowacji, nie stwarza on problemów własnościowych, ponieważ to wszystko należy do skarbu państwa. Ciekaw jestem, czy te skrawki terenu przekazywane Polsce przez Słowację też należą do skarbu państwa Słowacji, czy to są grunty prywatne?

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Czy są inne pytania? Może byśmy je skomasowali.

Pan senator Mąsior, proszę.

Senator Bogusław Maşior:

Dziękuję bardzo.

Ja mam pytanie dotyczące tej zmiany na wyspie na Dunajcu. Czy jest możliwe w ogóle utrzymywanie stricte granicy na takiej rzece, która właściwie co rusz, przy większej ulewie, zmienia trochę i koryto, i obrysy wysp, które na niej są?

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze pytania? Nie ma.

Proszę wobec tego o odpowiedź.

**Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji
Marcin Wereszczyński:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Odpowiadam na pierwsze pytanie. Ta więc ta umowa opiera się na zasadzie pełnej ekwiwalentności, także jeśli chodzi o sprawy własnościowe, o tytuły własności przekazywanych nieruchomości. Nieruchomości będące własnością skarbu państwa po stronie Republiki Słowackiej stają się nieruchomościami mającymi być własnością polskiego skarbu państwa. Wprost traktuje o tym art. 2 ust. 1 i ust. 2 tejże umowy.

Co do pytania o celowość, zasadność w ogóle utrzymywania w tym wypadku znaków granicznych, bo to jest istota, przedmiot pytania, odpowiem tak: te znaki są utrzymywane, muszą być utrzymywane. Linia graniczną w tym wypadku jest linia rzeki, która jest granicą ruchomą i nie wymaga zmiany, jeżeli w sposób naturalny ciek wodny zmienia swoje granice. Jeśli chodzi o znaki graniczne, bo w tym przypadku o to chodzi, na skutek powodzi te wyspy rzeczywiście zmieniły swój kształt i nie jest możliwe umieszczenie, odtworzenie znaków na byłym miejscu, ponieważ de facto tego miejsca już nie ma. I dlatego zaistniała konieczność zamieszczenia ich w nieco innym miejscu. Dziękuję.

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś pytania? Nie. Czy wobec tego możemy przystąpić do głosowania nad tą ratyfikacją? Nie widzę sprzeciwu. W związku z tym przystępujemy do głosowania. Opieramy się na druku senackim nr 808: ustawa o ratyfikacji Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o zmianach przebiegu granicy państwowej i zatwierdzeniu dokumentacji granicznej, sporządzonej w Starej Lubowni 29 lipca 2002 r.

Kto z państwa senatorów jest za? (6)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Sprawozdawca komisji zdeklarował się na początku, jak już mówiłem, w związku z tym ten punkt możemy uznać za rozpatrzony.

Przystępujemy do drugiego punktu naszego posiedzenia, opierając się na druku senackim nr 810: rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Europejskiego porozumienia o prze-

kazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, sporządzonego w Strasburgu 16 października 1980 r.

Goście w podobnym składzie.

Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela rządu.

Proszę bardzo.

**Prezes Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców
Piotr Stachańczyk:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Europejskie porozumienie o przekazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, przyjęte w czasie sesji Komitetu Ministrów Rady Europy 16 października 1980 r., wbrew bardzo rozbudowanej nazwie w gruncie rzeczy reguluje jeden problem, bardzo ważny dla uznanych uchodźców, a mianowicie kwestię wydawania uznanym uchodźcom dokumentów podróży przewidzianych w konwencji genewskiej.

W przypadku uznanych uchodźców dość często zdarza się, że uchodźca przemieszcza się na terenie różnych krajów, zwłaszcza poszukując możliwości emigracji zarobkowej albo połączenia z rodziną. I w związku z tym uznany na terenie jednego kraju następnie osiedla się w innym. Zgodnie z konwencją genewską jednak ten pierwszy kraj, czyli kraj, który udzielił mu statusu uchodźcy, jest odpowiedzialny za wydawanie mu dokumentu podróży, genewskiego dokumentu podróży, który jest jego podstawowym dokumentem świadczącym o statusie uchodźcy. Ten dokument może być wydawany na nie więcej niż dwa lata. W związku z tym uznany uchodźca musiałby co dwa lata wracać do kraju, który jako pierwszy go uznał, tylko po to, aby uzyskać nowy dokument.

Porozumienie to zmienia tę sytuację i powoduje, że jeżeli uznany uchodźca osiedli się w kraju, w którym przebywał, na zasadach określonych w art. 2, dłużej niż dwa lata lub jego pobyt przekroczył termin, na który wcześniej zgodziły się władze tego kraju, to ten kraj przejmuje odpowiedzialność za wydawanie mu tego dokumentu. Ponieważ ta sprawa w prawie polskim regulowana jest w ustawie z 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, umowa zawierająca treści odmienne od tej ustawy wymaga ratyfikacji za zgodą wyrażoną w ustawie. Stąd propozycja rządu, o której przyjęcie proszę. Dziękuję.

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję bardzo.

Czy przedstawiciel MSZ chciałby coś dodać?

**Zastępca Departamentu Prawno-Traktatowego
w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Piotr Ogonowski:**

Dziękuję.

Myślę, że argumenty za ratyfikacją przez Polskę tego porozumienia zostały przedstawione przez pana prezesa w sposób wyczerpujący. MSZ oczywiście w pełni popiera ten wniosek. Dziękuję.

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję bardzo.

Dysponujemy opinią Biura Legislacyjnego. Pani mecenas Katarzyna Iwicka jest z nami. Opinia jest jasna, bez wątpliwości, chyba że pani mecenas chciałaby coś dodać.

**Główny Specjalista do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Iwicka:**

Katarzyna Iwicka, Biuro Legislacyjne.

Dziękuję bardzo, pozostaję przy opinii...

Przewodniczący Zbigniew Kulak:

Dziękuję, dobrze.

Wobec tego otwieram debatę. Proszę o pytania, wątpliwości, głosy w dyskusji.

Proszę bardzo, kto z panów senatorów – znowu jesteśmy w męskim gronie – chciałby zadać pytanie, zgłosić wątpliwości? Wydaje się, że sprawa jest jednoznaczna, nie budzi wątpliwości. Nawet kandydat na sprawozdawcę senator Mąsior tak stwierdził. To cóż, głosujemy.

Kto jest za przyjęciem ustawy o ratyfikacji Europejskiego porozumienia o przekazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, sporządzonego w Strasburgu 16 października 1980 r.? Opieram się na druku senackim nr 810. (6)

Dziękuję bardzo.

Rozpatrzyliśmy drugi punkt. Gościom dziękuję. Panów senatorów prosiłbym o pozostanie chwilę. Chciałbym jeszcze wspomnieć o jednej sprawie. Bardzo serdecznie dziękuję naszym gościom.

Informuję także, że następne posiedzenie naszej komisji odbędzie się w tej samej sali o godzinie 13.00, będziemy więc mieli krótką przerwę.

Tę chwilę chciałbym wykorzystać na przekazanie państwu senatorom krótkiej informacji, dotyczącej wyborów na Białorusi. Mianowicie byłem na Białorusi jednym z obserwatorów OBWE i naprawdę chciałbym zapewnić państwa, że stwierdzenia pana Andrzeja Leppera, który wypowiadał się na terenie Białorusi, a potem także w Polsce, że obserwatorzy OBWE przyjechali rzekomo z gotowym raportem, były absolutnie niesprawiedliwe, nieuprawnione. Mielśmy ewidentne dowody na to, że te wybory nie miały charakteru demokratycznego, o czym świadczyła liczba naruszeń, liczba przemilczeń, między innymi w tak zasadniczych sprawach, jak nieudzielanie informacji obserwatorom OBWE na temat w ogóle liczby wydanych w danej komisji kart do głosowania, co jest kardynalną, podstawową informacją, jeżeli obserwatorzy mają obiektywnie oceniać dalsze procedury. Tak więc była ukrywana informacja o liczbie wydanych kart, informacja o liczbie osób, które w danej komisji głosowały do momentu zamknięcia lokalu, informacja o liczbie kart niewykorzystanych, które komisja pakowała i plombowała paczkę przed otwarciem urn wyborczych. Nawet ta informacja była ukrywana przed obserwatorami OBWE z krótkim komentarzem: *eto siekrietno*. W związku z tym nasza obserwacja i obiektywizm naszych ocen co do wyników wyborów były oczywiście pod wielkim znakiem zapytania. Skoro nie udzielano nam nawet

tak podstawowych informacji, trudno żebyśmy mogli się wypowiedzieć, czy wybory były demokratyczne, czy nie. Stwierdziłmy, że urny, były nieszczelne, już od środy poprzedzającej wybory była możliwość głosowania.

Nie chcę więcej mówić na ten temat. Zobowiązałem się wobec mediów, że dzisiaj, na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych, poinformuję senatorów o wypunktowanych ewidentnych uchybieniach. W związku z tym chciałbym prosić panią Agatę Mianowską o rozdanie państwu senatorom takiego jednostronicowego raportu o tym, co naocznie sam widziałem na Białorusi w poprzednią niedzielę. Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś wolne wnioski? Nie.

Przerwa do godziny 13.00 – o tej godzinie w tej samej sali odbędzie się następne posiedzenie, na temat euroregionów. Dziękuję bardzo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 18)

Kancelaria Senatu

Opracowanie: Renata Gromska

Publikacja: Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Administracyjne, Dział Wydawniczy

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851